

Hukuk Bülteni

Kasım 2021

TÜRKİYE VE ÜRDÜN ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye ve Ürdün arasındaki diplomatik ilişkiler esas olarak 11 Ocak 1947 tarihli Dostluk Anlaşması'nın imzalanması ile başlamıştır. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler ise 1 Aralık 2009'da Türkiye Cumhuriyeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması'nın ("**Serbest Ticaret Anlaşması**") imzalanmasının ardından hız kazanmıştır; ancak söz konusu anlaşma, Türkiye'den Ürdün'e yeterli yatırım gelmemesi, mali yardım yapılmaması ve yeterli teknik destek verilmemesi gerekçeleriyle Ürdün'ün fesih bildiriminde bulunması üzerine, 22 Kasım 2018 tarihinde sona ermiştir. Böylece taraflar arasındaki tercihli ticaret rejimi ortadan kalkmış ve iki ülke arasındaki ticarete büyük bir düşüş yaşanmıştır. Yine de iki ülke, 1 Ekim 2019'da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasını ("**İşbirliği Anlaşması**") imzalayarak, hız kaybeden ekonomik ilişkilerini sağlamlaştırmayı amaçladıklarını tekrar ortaya koymuşlardır.

Türkiye ve Ürdün Arasındaki Ticari İlişkilerin Hukuki Çerçevesi

Türkiye ve Ürdün arasındaki ticari ilişkilerin hukuki dayanağı, temel olarak aşağıda sayılan ikili anlaşmalardan oluşmaktadır: **(i)** 20 Şubat 1986 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşması, **(ii)** 2 Ağustos 1993 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma, **(iii)** 1 Aralık 2009 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği Ve Karşılıklı Yardım Anlaşması ve **(iv)** 1 Ekim 2019 imza tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması.

Türkiye ve Ürdün Arasındaki Ticari İlişkilerin Kapsamı

Türkiye ile Ürdün arasındaki ticaret, gelişmeye açık bir özellik göstermektedir. 1994 yılında Türkiye tarafında Dış İlişkiler Ekonomik Kurulu ve Ürdün tarafında Ürdün İş Adamları Derneği tarafından

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

imzalanan bir anlaşma kapsamında Türkiye-Ürdün İş Konseyi kurulmuştur. Böylelikle, iki ülke arasındaki ticari ve sınai iş birliği ile ortak yatırımların artırılması hedeflenmiştir.

İki ülke arasındaki, son beş yıla ilişkin ticaret rakamlarına bakıldığında, ticaret hacminde bir gerileme olduğu tespit edilebilmektedir. İki ülke arasında 2015'te 963 milyon Amerikan doları seviyesinde seyreden ticaret hacmi, 2020'de 625 milyon Amerikan dolarına kadar gerilemiştir. Bu gerilemede taraflar arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın sona ermesi büyük rol oynamaktadır. Yine de Ürdün, Türkiye'nin 2020 yılı ihracatında binde 3 pay ile 56. sırada, ithalatında ise 91. sırada yer almıştır.

Her ne kadar iki ülke arasındaki ticaret hacminde daralma görülse de ticarete konu ürün çeşitliliği oldukça geniş seyretmektedir. Türkiye'nin Ürdün'e ihraç ettiği başlıca ürün grupları arasında makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, demir ve çelik, demir veya çelikten eşya, plastikler ve mamulleri, örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı, elektrikli makina ve cihazlar ve motorlu kara taşıtları yer alırken; Türkiye'nin Ürdün'den ithal ettiği başlıca ürün grupları arasında mücevherci eşyası, gübreler, optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar, inorganik kimyasallar, alüminyum ve alüminyumdan eşya, kurşun ve kurşundan eşya, meyveler ve sert kabuklu meyveler, örme giyim eşyası ve aksesuarı yer almaktadır.

Ürdün'deki Potansiyel Yatırım Olanakları

Ürdün özellikle yatırım bölgelerinde gelir vergisi oranının düşük olması, yatırımcılara ihracat teşviki verilmesi, serbest bölgelerde gümrük vergisiz ithalat ve gelir vergisi muafiyeti ve üretim girdilerinin gümrük vergisiz ithal edilebilmesi gibi vergisel avantajları sebebiyle yatırımcılara büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Ürdün ayrıca Türkiye'nin körfez ülkeleri pazarına girişinde adeta bir kapı olarak kullanması sebebiyle Türkiye açısından önemli bir pozisyonda bulunmaktadır. Bununla birlikte, ithalat ihracat rakamlarına bakıldığında Türkiye'nin Ürdün için önemli bir ihraççı olma niteliği de devam etmektedir.

Her ne kadar taraflar arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması sona ermiş olsa da İşbirliği Anlaşması kapsamında tarafların ekonomik işbirliğine devam etmesi ve önümüzdeki yıllar içinde ticaret hacmini 2015 yılındaki seviyeye taşıması öngörülmektedir.

İLETİŞİM

Av. Burcu Çınar

bcinar@kolcuoglu.av.tr